

Aloma 2011 | 29 | 47-59

Revista de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport

ISSN: 1138-3194

Copyright © 2011

<http://www.revistaaloma.net>

Una proposta d'avaluació per competències a la universitat en una estructura modular

Carme Solé, Pau López, Roser Vendrell

Universitat Ramon Llull

Resum

En aquest treball presentem una proposta d'avaluació per competències en una estructura modular que és fruit de la nostra experiència com a professors universitaris. Volem oferir un instrument d'avaluació conjunta per a tot l'equip de professors de mòdul, que sigui vàlid, àgil i operatiu i que permeti donar feedback, a cada estudiant, del seu procés d'aprenentatge. Després de presentar els trets més singulars de la nostra institució i exposar alguns referents teòrics en relació a l'avaluació de competències, indiquem quines són les competències que hem seleccionat i aprofundim en la metodologia de treball i avaluació d'aquestes. Aquesta metodologia varia segons els espais acadèmics: gran grup, grup mitjà i seminari. En cadascun d'aquests espais es treballen i s'avaluen unes competències determinades, tot i que, d'una forma més genèrica, totes es desenvolupen conjuntament en els tres àmbits.

Considerem que és fonamental assenyalar que no es tracta d'avaluar «per assignatures» ni «per activitats», sinó d'avaluar les competències que es desenvolupen a través de les matèries i de les propostes de treball que s'especifiquen en el Pla Docent.

L'instrument d'avaluació que presentem possibilita la participació de tot el professorat implicat en el mateix mòdul i, alhora, permet que cada professor utilitzi els seus propis indicadors d'avaluació, aconseguint harmonitzar les dinàmiques de treball individuals i de grup.

Paraules clau: *avaluació universitària, avaluació competències, avaluació modular, espais educatius*

Correspondència:

Carme Solé

FPCEE Blanquerna - Universitat Ramon Llull

C/Cister, 34. 08022 Barcelona

carmesr@blanquerna.url.edu

Introducció

El procés de convergència europea en els estudis superiors que deriva dels acords establerts a Bolonya (1999), comporta, per a la nostra universitat, la creació d'un nou pla d'estudis del Grau de Psicologia, que s'elabora a partir de les directrius de l'Agència Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA) i de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU), tenint en compte els trets característics propis de la Universitat Ramon Llull (URL).

La URL és una universitat privada, de inspiració humanista i cristiana, que té, com a principal objectiu, proporcionar una formació de qualitat centrada en l'individu i que doni resposta a les necessitats de la societat. Parteix d'un model pedagògic propi, basat en la formació integral de la persona (coneixements i valors) i fonamentat en l'aprofitament de les aptituds de l'estudiant a través de grups de treball reduïts, en els quals s'estableix una estreta relació dels alumnes amb el professorat. A més, la formació acadèmica dels estudiants es complementa amb una àmplia programació de pràctiques per garantir que el titulats esdevinguin uns professionals competents al servei de la societat.

A partir d'aquets context, la FPCEE Blanquerna desenvolupa, a partir del 2006, un intens treball de revisió i una reflexió exhaustiva per arribar a la nova concreció dels continguts acadèmics, les metodologies i els sistemes d'avaluació. Tot això en coherència amb les competències que es concreten en el perfil de formació del psicòleg. D'aquesta manera es pot implantar l'actual Grau de Psicologia que s'inicia el curs 2009-2010.

Aquest nou model demana el disseny d'una nova estructura modular, buscant l'excel·lència acadèmica. Entenem per estructura modular «la unitat acadèmica d'organització, planificació i avaluació del currículum, que engloba una o més matèries i assignatures i en la qual es fixen uns objectius d'aprenentatge per a l'adquisició de determinades competències» (FPCEE Blanquerna, 2009, p. 24). Així, es parteix d'una visió constructivista del procés d'ensenyament-aprenentatge, on el protagonista és l'estudiant (Aguaded i Fonseca, 2007) i el professor esdevé un orientador que utilitza recursos didàctics per al desenvolupament de competències diverses, a partir d'activitats que inclouen aspectes d'una o més matèries (Hermansen, Olguín i Rozas, 2004).

Tots els mòduls contenen tres espais formatius: el gran grup (GG), classes amb 65-70 estudiants; el grup mitjà (GM), amb la meitat del gran grup; i el Seminari (SEM), grup d'uns 15 estudiants (Alguacil, Pañellas i Solé, 2010).

El gran grup és un espai, de dues hores setmanals, en el qual s'imparteixen les classes més expositives, s'expliquen els conceptes rellevants i se sintetitza el treball realitzat periòdicament, indicant nous continguts i estratègies per poder avançar.

El grup mitjà és un espai de dues hores, en el qual el treball indicat i iniciat en el gran grup es continua en grups més petits de manera cooperativa; exigeix recursos i estratègies diferents per a integrar les aportacions de tots els membres. La tasca que realitzen els estudiants és revisada, periòdicament, pels professors, que incideixen sobre el mòdul (avaluació contínua) per tal d'orientar el grup acadèmicament, ajudar-lo a superar les dificultats que poden sorgir en el procés d'aprenentatge, i facilitar i provocar la reflexió i la discussió per a generar noves estratègies i camins d'investigació que donin continuïtat i qualitat al treball que s'està desenvolupant.

El seminari és un espai, de quatre hores setmanals, en el qual s'afavoreix el procés de construcció col·lectiva del coneixement que es realitza, a partir de la interacció entre els membres d'un grup heterogeni en un pla d'igualtat, amb un tutor que promou i facilita aquest procés.

En cadascun d'aquests espais educatius s'avaluen unes competències determinades, com explicarem i desenvoluparem més endavant, i això exigeix un bon treball en equip entre el professorat del mòdul. Passem d'ensenyar continguts acadèmics i avaluar què sap l'estudiant, a formar estudiants competents. Entenem per competència «un buen desempeño en contextos diversos y auténticos, basado en la integración y activación de conocimientos, normas, técnicas, procedimientos, habilidades y destrezas, actitudes y valores» (Villa i Poblete, 2007, p. 27). Aquest canvi de paradigma ens obliga a pensar en noves estratègies d'avaluació. No avaluarem només el que l'alumne sap, sinó com aplica allò que sap.

En aquest article ens centrarem en l'avaluació del mòdul de Psicologia del Cicle Vital. Aquest mòdul es desenvolupa a 1r curs i consta de dues matèries: Psicologia del Desenvolupament I (des del període prenatal fins a 12 anys) i Psicologia del Desenvolupament II (des dels 12 anys fins a la mort). Aquestes matèries consten de 6 crèdits i la durada és d'un semestre.

Objectius

Amb el nostre treball ens plantegem tres objectius:

- 1-Presentar una nova proposta d'avaluació de les competències, creada pel nostre equip de professors i basada en el disseny del nou pla d'estudis de Grau, i reflexionar-hi.
- 2-Crear un únic instrument d'avaluació de competències, per a tots els professors del mòdul, que sigui clar i exhaustiu. Amb dues finalitats:
 - Buscar la implicació de tot el professorat en aquest procés d'avaluació.
 - Aconseguir un instrument funcional i àgil.
 - Facilitar que l'estudiant prengui consciència del seu procés formatiu.

3-Apuntar futures línies de treball per a l'avaluació de les competències a través d'una dinàmica de investigació-acció.

Breu descripció del Mòdul de Psicologia del Cicle Vital, en el Grau de Psicologia

En la formació dels futurs professionals de la Psicologia és de cabdal importància el coneixement dels períodes de la infància, l'adolescència, l'adulesa i la vellesa, estudiant els aspectes principals de les quatre dimensions del desenvolupament que considerem (biològica, cognitiva, emocional i social), com també les interaccions entre elles.

Aquests coneixements bàsics permetran comprendre processos més complexos del desenvolupament que tenen lloc al llarg del cicle vital. Així, doncs, les competències que es treballen en aquest mòdul seran molt necessàries per a la pràctica professional del psicòleg en les diverses especialitats i en els diferents contextos on la desenvolupi.

Competències transversals del Grau de Psicologia

Prenent com a referència la proposta de l'AQU en la *Guia per al disseny d'un perfil de formació per al Grau de Psicologia*, optem per centrar el primer curs de Grau en el desenvolupament i adquisició de les competències transversals següents:

- Pensament crític i creatiu, amb capacitat d'indagar i d'adoptar un enfocament científic i ètic en els diferents àmbits de la professió.
- Comprensió de les limitacions de la perspectiva d'anàlisi psicològica del comportament humà i capacitat per a incorporar-hi aportacions conceptuals i tècniques d'anàlisi, pròpies d'altres disciplines.
- Adquirir independència i autonomia com a aprenent, i responsabilitzar-se del propi aprenentatge i del desenvolupament de les seves habilitats.
- Comunicar-se, eficaçment i efectivament, en els diversos contextos socials i culturals.
- Treballar en equip i de manera compromesa amb el grup de treball.
- Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i la comunicació per a finalitats diverses.
- Comunicar-se adequadament tant de manera oral com escrita.

Competències específiques

Quant a les competències específiques destaquem:

En referència a la fonamentació científica:

- Saber analitzar les necessitats de les persones o grups en funció del seu moment evolutiu i en diferents contextos.
- Demostrar coneixements i comprensió de la naturalesa pel que fa a les diferències interpersonals en els diferents períodes del cicle de vida.

- Demostrar coneixements de la dimensió psicològica, antropològica, històrica i social de l'ésser humà en les seves relacions interpersonals i amb el medi ambient.
- Demostrar coneixements i comprensió dels diversos camps d'aplicació de la Psicologia per promoure el benestar personal en funció del moment evolutiu i en els diferents contextos: educatiu, de la salut i comunitari.

En referència a les habilitats pròpies de la disciplina:

- Saber analitzar, amb un enfocament ecològic, el desenvolupament i les necessitats en el període que va de l'adolescència a la vellesa, així com les interaccions i relacions amb el medi.
- Identificar i comprendre les variables interaccionals (individuals, ambientals etc.) que poden influir en la conducta humana, com també els signes de resistència al canvi i les potencialitats per progressar com a persona.
- Mostrar respecte, empatia i fonamentació teòrica en la comunicació i l'ús de les avaluacions dels fenòmens o comportaments de persones o grups. Tenir en compte el codi ètic i deontològic de la professió.
- Formular hipòtesis i contrastar-les a partir de l'estat de coneixement de la psicologia del desenvolupament, de la seva interacció amb altres disciplines o de la pràctica professional.

En referència a la iniciació a la recerca:

- Iniciar l'apropament al món de la recerca tot aprenent a recollir, ordenar i classificar informació sobre el desenvolupament humà.

Competències que l'estudiant adquireix en el mòdul de Psicologia del Cicle Vital.

D'aquesta llista de competències, corresponents al 1r curs del Grau, en fem una selecció de sis, que són les que treballarem, de manera prioritària, en el mòdul de Psicologia del Cicle Vital. Són les següents:

Comp.1- Pensament crític i creatiu, amb capacitat d'indagar i d'adoptar un enfocament científic i ètic en els diferents àmbits de la professió.

Comp.3- Adquirir independència i autonomia com a aprenent, i responsabilitzar-se del propi aprenentatge i del desenvolupament de les seves habilitats.

Comp.10- Treballar en equip i de manera compromesa amb el grup de treball.

Comp.19- Comunicar-se eficaçment i efectivament en els diversos contextos socials i culturals.

Comp.20- Dominar les diferents tecnologies de la informació i la comunicació per a finalitats diverses.

Comp.21- Conèixer els processos i les etapes principals de desenvolupament psicològic al llarg del cicle vital, tant en els seus aspectes de normalitat com d'anormalitat.

La realització del Pla Docent del mòdul s'ha fonamentat en aquestes competències, definint uns objectius específics per a cada una i concretant el contingut teòric a estudiar, com també les activitats i les metodologies adients per a treballar-les en cada un dels espais acadèmics: GG, GM i SEM. I, finalment, també s'ha especificat la forma d'avaluar cada competència.

Objectius específics corresponents a les sis competències:

- 1- Ser capaç de relacionar els conceptes treballats en relació al desenvolupament de la infància, l'adolescència, joventut, adultesa i vellesa, amb situacions de la vida real (del propi entorn, de la premsa i de la TV). (COMP.1)
- 2- Utilitzar l'argumentació i la interrelació de diverses fonts com a base de l'expressió del pensament crític. (COMP.1)
- 3- Mostrar habilitat en la recerca d'informació i en l'organització del propi treball, com també compromís en el lliurament puntual de les tasques encomanades. (COMP.3)
- 4- Realitzar i lliurar les tasques acordades en grup amb puntualitat i qualitat. (COMP.10)
- 5- Mostrar habilitat per a expressar-se oralment i per escrit, en català i en castellà, sense errades ortogràfiques. (COMP.19)
- 6- Saber exposar un tema, de manera clara i ben estructurada, amb una presentació de ppt. (COMP.20)
- 7- Saber explicar i identificar, a partir de situacions reals concretes, les principals etapes del desenvolupament de l'adolescència, edat adulta i vellesa que proposen els diversos models estudiats. (COMP.21)
- 8- Ser capaç d'identificar les variables biològiques, emocionals, cognitives i socials que incideixen en el desenvolupament de la infància, l'adolescència, edat adulta i vellesa. (COMP.21)

Les tècniques metodològiques utilitzades han estat les següents:

- Explicacions del professor amb suports visuals diversos, sessions positives i col·loquis (preferentment a l'espai GG).
- Exposicions orals individuals i de petit grup (preferentment a l'espai GM).
- Treballs escrits breus individuals (preferentment a l'espai SEM).
- Anàlisi de casos a partir de vídeos, premsa, TV i treballs de camp (preferentment a l'espai SEM).
- Recerca bibliogràfica (treball individual).

- Treballs de síntesi i anàlisi individuals i de petit grup (coneixement compartit GM).
- Interpretació d'esquemes i gràfics de síntesi (treball individual i GM).
- Confecció de gràfics i mapes conceptuals (treball individual i GM).
- Tutoria individual (retorn de l'evolució de l'aprenentatge i orientacions).

Les diferents tècniques o metodologies que s'utilitzen en els diferents espais acadèmics, tenen per objectiu contribuir al desenvolupament de les competències corresponents al mòdul. En el quadre de síntesi que es presenta a continuació, s'especifiquen les tècniques corresponents a cada competència i l'espai on s'apliquen de forma preferent.

Taula 1: Espais acadèmics i tècniques a emprar per competència

COMPETÈNCIES	ESPAI ACADÈMIC preferent de treball			Formes de treball - metodologies									
	Gran grup 60 (GG)	Grup mitjà 30 (GM)	Seminari 15 (SEM)	Explicacions del professor amb suports visuals (ppt)	Exposicions orals individuals i de petit grup	Treballs escrits breus individuals	Anàlisi de casos (p.e., vídeos, premsa, TV, treball de camp)	Recerca bibliogràfica	Treballs de síntesi individuals i de petit grup	Interpretació d'esquemes i gràfics de síntesi	Confecció de gràfics i esquemes (p.e., mapes conceptuals)	Tutoria individual, retorn evolució aprenentatge	Altres
C-1 Pensament crític i creatiu, amb capacitat d'indagar i d'adoptar un enfocament científic i ètic (...)	o	o			x	x	x			x	x	x	
C-3 Adquirir independència i autonomia com a aprenent, i responsabilitzar-se del propi aprenentatge (...)	o	o	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
C-10 Treballar en equip i de manera compromesa amb el grup de treball.	o	o			x		x		x			x	
C-19 Comunicar-se eficaçment i efectivament en els diversos contextos	o	o	o	x	x	x	x				x	x	

C-20 Dominar les diferents tecnol. de la inform. i la comunic.(...)	o	o	o		x				x	x	x	x	x	
C-21 Conèixer els processos i les etapes principals de desenvolupament psicològic al llarg del cicle vital.	o	o	o	x	x	x	x	x	x	x	x			x

És molt important remarcar que no avaluem «per assignatures» ni «per activitats», sinó que avaluem les competències que treballem a través d'assignatures i activitats diverses que proposem en el Pla Docent del mòdul. Cada espai acadèmic –gran grup, grup mitjà i seminari– permet utilitzar unes metodologies o unes altres i treballar amb més intensitat unes competències o unes altres.

Mètode

En aquest projecte hi han participat 150 alumnes de primer curs del Grau de Psicologia i 10 professors de dos mòduls formatius del segon semestre del curs.

Els instruments d'avaluació que proposem parteixen d'un concepte d'avaluació ampli i integrador que té en compte tant el procés com el resultat de l'aprenentatge. La seva finalitat és explicitar el grau d'assoliment de les competències del mòdul per tal de poder suggerir propostes de millora específiques per a cada estudiant.

S'han avaluat els processos formatius i l'adquisició de diferents competències dels estudiants en els espais educatius següents: les classes magistrals de GG i les classes pràctiques de GM i de SEM.

Totes les competències es treballen en els tres espais, tot i que s'avaluen de forma preferent en un o dos dels espais, com es reflecteix en la taula de resultats finals. Això permet operativitzar l'avaluació conjunta dels diferents professors (10) que intervenen en el mòdul de Psicologia del Cicle Vital.

Les dades obtingudes d'aquestes avaluacions s'han inclòs en un full Excel, que permet la quantificació i l'anàlisi comparativa dels resultats de les diverses competències i els referents a cada estudiant.

Taula 2: tècniques i procediments d'avaluació per cada competència

C1- Pensament crític i creatiu, amb capacitat d'indagar i d'adoptar un enfocament científic i ètic en els diferents àmbits de la professió.	<ul style="list-style-type: none"> • Textos de valoració crítica i propositiva. • Col·loqui en petit grup i seminari. • Redactat d'articles breus comentant una notícia, un text, un capítol de llibre... que s'ha treballat a seminari i valorar les seves intervencions orals al seminari.
--	---

C3- Adquirir independència i autonomia com a aprenent, i responsabilitzar-se del propi aprenentatge i del desenvolup. de les seves habilitats.	<ul style="list-style-type: none"> • Exposicions orals individuals i de grup. • Observació i constatació després de cada sessió de treball de seminari.
C10- Treballar en equip i de manera compromesa amb el grup de treball.	<ul style="list-style-type: none"> • Observació • Atenció individualitzada • Autoavaluació i avaluació entre iguals utilitzant unes fitxes d'autoavaluació i d'avaluació dels companys de grup després de la presentació de cada treball específic.
C19 Comunicar-se eficaçment i efectiva en els diversos context. soc. i cult.	<ul style="list-style-type: none"> • Col·loqui i diàleg en grup. • Expressió personal. Observar i anotar <i>fluïdesa en l'expressió, qualitat</i> després de cada sessió de seminari.
C20- Dominar les diferents tecnol. inform. i comunic. per a finalitats diverses.	<ul style="list-style-type: none"> • Exposicions amb ppt. • Recerca d'informació a la biblioteca i per internet. • Valorar les presentacions de SEM i de PG.
C21- Conèixer els processos i les etapes de desenvolup. psic. al llarg del cicle vital.	<ul style="list-style-type: none"> • Proves i exàmens de coneixements bàsics. • Anàlisi de casos i situacions.

Resultats

La taula que mostrem a continuació és l'expressió de la reflexió de l'equip de professorat del mòdul i té com a objectiu optimitzar la complexitat de l'avaluació per competències, sense caure en reduccionismes insatisfactoris.

En la primera línia s'indiquen les sis competències del Grau de Psicologia que es treballen en el mòdul de Psicologia del Cicle Vital.

C1: Pensament crític i creatiu (...)

C3: Independència i autonomia com a aprenent, responsabilitat (...)

C10: Treball d'equip, compromès amb el grup (...)

C19: Comunicació oral i escrita (...)

C20: Domini de diverses TIC (...)

C21: Coneixement dels processos del desenvolupament humà (...)

En la segona línia s'especifiquen els espais acadèmics (SEM, GM, GG), en els quals s'avaluen, de forma preferent, les competències. I, en les línies posteriors, observem els noms dels estudiants i les qualificacions obtingudes. Cada professor, responsable d'un dels espais acadèmics, pot introduir les qualificacions obtingudes d'acord amb les decisions preses anteriorment, concretament amb els indicadors explicitats.

Taula 3: Exemple d'avaluació del Mòdul 4 (Psicologia del Cicle Vital) 1r curs Grau de Psicologia

Núm	COMPET.	C1				C3				C10			C19			C20			C21			NOTA MOD.
	ESPACIO ACADÉ.	Sem	Sem	Gm	:2	Sem	Gm	:2	Sem	Sem	GM	:2	GG1	GG2	:2	GG1	GG2	:2	GG1	GG2	:2	
1	Ana	5	7	8	7,5	5	7	6	7	6	6	6	8	8	8	8	8	8	8	8	8	6,6
2	Berta	9	6	6	6	6	8	7	8	7	7	7	6	6	6	6	6	6	6	6	6	7,2
3	Carlos	7	5	5	5	7	9	8	9	7	8	7,5	5	6	5,5	5	6	5,5	5	6	5,5	7,0
4	Dolores	5	8	6	7	8	9	8,5	9	8	8	8	5	6	5,5	5	6	5,5	5	6	5,5	7,2
5	Emilio	4	9	5	7	7	7	7	8	5	7	6	5	6	5,5	5	6	5,5	5	6	5,5	6,3
6	Felipe	6	3	6	4,5	8	8	8	7	4	6	5	5	8	6,5	5	6	6,5	5	6	6,5	6,2
7	Gala	7	8	8	8	4	6	5	7	8	6	7	5	5	5	5	5	5	5	5	5	6,5
8	Héctor	9	7	9	8	6	7	6,5	7	9	4	6,5	6	7	6,5	6	7	6,5	6	7	6,5	7,3
9	Iñaki	8	6	9	7,5	8	8	8	7	6	7	6,5	7	5	6	7	5	6	7	5	6	7,2
10	Juan	4	6	5	5,5	4	8	6	7	7	7	7	6	6	6	6	6	6	6	6	6	5,9
11	Laura	2	6	6	6	4	5	4,5	8	7	7	7	8	7	7,5	7	7	7,5	7	7	7,5	5,8
12	Manuel	8	8	7	7,5	9	6	7,5	5	8	7	7,5	5	4	4,5	5	4	4,5	5	4	4,5	6,7

Podem observar que algunes de les competències s'avaluen des d'un sol espai; és el cas de la C1 i de la C19, i d'altres, la majoria des dos espais. Per tant, hi ha dues valoracions diferents: una per a cada un dels professors d'un espai.

També cal remarcar que, en la competència C10, s'utilitza l'avaluació entre iguals de manera sistemàtica, després de cada activitat i en petit grup. En aquest cas, per facilitar la seva continuïtat i la realització àgil, s'utilitza una petita plantilla *ad hoc*, on cada estudiant explicita les seves valoracions.

El càlcul de les mitjanes i els percentatges adjudicats a cada una de les competències es porta a terme amb un programa acadèmic (UGProfessors), similar a la taula Excel que hem mostrat anteriorment. En aquest cas, hem optat per aplicar, únicament, les mitjanes, atès que l'aplicació de diversos percentatges a les competències feia el disseny molt més feixuc i poc entenedor i no aportava informació significativa. Hem constatat que l'aplicació de percentatges diferents en les competències podia influir, només amb una diferència de poques dècimes, en la nota final del mòdul.

Les dades obtingudes de cada estudiant permeten fer una devolució individualitzada per a cada un d'ells, fet que esdevé d'alt interès per a l'estudiant, atès que percep de forma clara el seu desenvolupament. Aquesta devolució es fa en les sessions de tutoria individual (un mínim de 2-3 semestrals) que es programen a l'inici del curs.

Discussió i conclusions

El fet de consensuar, el mateix equip de professors, els diferents indicadors de cada un dels nivells d'èxit, possibilita la coherència de l'avaluació posterior, tant l'avaluació formativa com la sumativa, oferint, a l'estudiant, un referent clar sobre el seu procés d'aprenentatge (Blanco, 2009; Cano, 2008; Villa i Poblete, 2008).

No cal dir que és molt necessari que el professorat treballi i avalui en equip, principalment si considerem que una mateixa competència es pot abordar des de diferents matèries o mòduls. També és important sumar esforços entre el professorat a fi de recollir el màxim nombre d'evidències del procés d'aprenentatge dels estudiants.

Amb aquest instrument d'avaluació busquem funcionalitat i agilitat, com també un punt d'equilibri que ens permeti ser realistes en l'avaluació, amb mètodes concrets i operatius que facilitin la implicació de tot el professorat del mòdul.

Aquest tipus d'avaluació també facilita que l'estudiant prengui consciència de quin és el seu nivell de domini, de com ha resolt les tasques acadèmiques, de quins punts forts ha de potenciar i quins punts dèbils ha de corregir per afrontar futures situacions d'aprenentatge. D'altra banda, i com a aspecte qüestionable, constatem que, amb l'avaluació per competències, atès el gran nombre de qualificacions que hi entren en joc, és molt difícil arribar a l'excel·lència en la nota final de mòdul. De fet, ens trobem amb una contradicció clara. El sistema actual intenta ser molt més qualitatiu, però, en canvi, s'exigeix que, al final i com feia el sistema anterior, tot es tradueixi en una dada quantitativa que només considera el valor explícit d'una nota en l'expedient acadèmic. Això comporta que continuem utilitzant els mateixos criteris antics donant unes puntuacions concretes corresponents a aprovat, notable, excel·lent i M.H., sense poder expressar realment el grau de competències assolit per l'estudiant.

Tot i això, creiem que aquests són processos oberts que demanen una adaptació constant i actualitzada, de tal manera que s'ajustin, al màxim, a les necessitats del moment. Aquest fet ens exigeix plantejaments metodològics continuats d'investigació-acció.

Som conscients de les limitacions de la nostra proposta i que aquest instrument és un primer pas. Després de l'experiència de dos anys considerem necessari aplicar mesures correctores a fi de poder vèncer la tendència natural a les qualificacions mitjanes, fruit d'aplicar fórmules amb totes les qualificacions de tot el professorat implicat.

Així, doncs, s'hauran d'acordar mesures que possibilitin qualificacions més extremes, tant per la seva insuficiència com per la seva excel·lència. També observem que, malgrat que s'han aconseguit uns canvis importants a l'hora de plantejar i realitzar les avaluacions, hi ha

veritables dificultats, tant en el cos de professors com entre els estudiants, per a comprendre que el que avaluem no és l'assignatura, sinó que són un seguit de competències importants per a la formació i per a l'exercici professional del psicòleg.

Concloent: considerem que, a través d'aquesta proposta, contribuïm a la difícil tasca de l'avaluació per competències dels estudiants universitaris.

Referències

- Aguaded, J.L. & Fonseca, C. (2007). *Enseñar en la universidad. Experiencias y propuestas para la docencia universitaria*. Madrid: Netbiblo.
- Alguacil, M., Pañellas, M. & Solé, C. (2010). Innovación docente en la Universidad: un proyecto de adecuación de los estudios universitarios al nuevo espacio europeo de educación superior. 7mo Congreso Internacional de Educación Superior. La universidad por un mundo mejor. Universidad 2010.
- Blanco, A. (2009). *Desarrollo y evaluación de competencias en educación superior*. Madrid: Narcea. Universidad Europea de Madrid
- Cano, E. (2008). La evaluación por competencias en la educación superior. *Revista de currículum y formación del profesorado*, 12(3), 1-16
- FPCEE Blanquerna (2009). Graduado/a en Psicología por la URL. Document intern. Memòria de Psicologia.
- Hermansen, A., Olguin, N. & Rozas, J.L. (2004). Módulos de aprendizaje: una propuesta didáctica. *Extramuros*, 3, 11-22.
- Villa, A. & Poblete, M. (2007) *Aprendizaje basado en competencias: una propuesta para la evaluación de las competencias genéricas*. Bilbao: Universidad de Deusto.

Resumen

En este trabajo presentamos una propuesta de evaluación por competencias en una estructura modular, fruto de nuestra experiencia como profesores universitarios.

Queremos mostrar un instrumento de evaluación conjunta para todos los profesores de un módulo, que sea ágil y operativo y que permita dar un feedback a cada uno de los estudiantes sobre su proceso de aprendizaje.

Después de presentar las características más singulares de nuestra institución y exponer algunos referentes teóricos en relación a la evaluación de competencias, indicamos cuales son las competencias que hemos seleccionado y profundizado en la metodología de trabajo y la evaluación de las mismas. Esta metodología varía según los espacios académicos: gran grupo, grupo medio y seminario. En cada uno de estos espacios

se trabajan y se evalúan unas competencias determinadas, aunque de una forma más genérica todas se desarrollan conjuntamente en los tres ámbitos.

Consideramos que es fundamental señalar que no se trata de evaluar “por asignaturas” ni por “actividades”, sino de evaluar las competencias que se desarrollan a través de las materias y de las propuestas de trabajo que se especifican en el plan docente.

El instrumento de evaluación que presentamos posibilita la participación de todo el profesorado implicado en el mismo módulo y a la vez permite que cada profesor utilice sus propios indicadores de evaluación, consiguiendo armonizar las dinámicas de trabajo individuales y de grupo.

Palabras clave: evaluación universitaria, evaluación competencias, evaluación modular, espacios educativos

Abstract

This article presents a proposal for competence-based assessment in a modular structure, which is the result of our experience as university teachers. We want to offer all the teachers in the module a joint assessment instrument that is valid, easy to use, and operational, and that allows them to give feedback to every student about their learning process.

After presenting the most particular traits of our institution and describing some theoretical references concerning competence-based assessment, we state the competences we have chosen, and go deeper into their working and assessment method. This method varies depending on the academic settings: big group, medium group, and seminar. In every setting, certain competences are worked on and assessed, although in general all of them are jointly developed in the three areas.

We think it is essential to point out that this is not about assessing “by subjects” or “by activities,” but assessing competences that are developed through the subjects and the working proposals specified in the syllabus. The assessment instrument we present allows all the teachers involved in the same module to participate, and it also allows every teacher to use their own assessment indicators, thus achieving a harmonization of individual and group working dynamics.

Keywords: university assessment, competence-based assessment, modular assessment, educational settings.